

Josep Trueta
i Raspall
(Barcelona, 1897-1977)

© Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans

Incansable cirurgià i perseverant investigador, Josep Trueta i Raspall va seguir al llarg de la seva vida el que ell mateix havia declarat: «No tinc prou de saber que un determinat tractament funciona. Em cal saber per què.» Dins i fora de les nostres fronteres va conrear mèrits que val la pena no oblidar.

El jove Josep Trueta i Raspall tenia clar que volia ser cirurgià, però per recomanació del seu pare, i mentre estudiava medicina, va acceptar fer pràctiques al Servei de Medicina de l'Hospital Clínic. Es va llicenciar el 1921, i ja es va posicionar com a cirurgià al Servei Quirúrgic de Manuel Corachan, de l'Hospital de la Santa Creu. Sota les indicacions de Corachan, va començar a tractar l'osteomielitis (inflamació del teixit ossi com a resultat d'una infecció) seguint el mètode del cirurgià americà Winnet Orr, que consistia a fer un ampli drenatge de l'os infectat i immobilitzar el membre afectat amb un embenat de guix. Trueta va pensar que si aquest mètode funcionava quan el teixit ja estava infectat, potser podria ser efectiu per prevenir la infecció. A poc a poc va anar posant en pràctica el mètode de tractament de les ferides de guerra, anomenat internacionalment *closed method*. Arran d'aquest treball, va rebre la visita de diversos cirurgians i el Foreign Office va enviar alguns observadors a entrevistar-se amb el doctor.

El 19 de juliol de 1936 les bombes queien sobre Barcelona i Trueta treballava incansablement en el tractament dels ferits. Un cop van passar les pitjors batalles —al carrer i a l'hospital—, el 1939 va haver d'emprendre el camí de l'exili. Només arribar a Perpinyà, de nou el For-

eign Office li va demanar si podia anar a Anglaterra per explicar el seu mètode. Després de diverses conferències, va celebrar-ne la més important a la Royal Society of Medicine. Allà va ser on Gathome R. Girdlestone, catedràtic d'Oxford que es va convertir en el seu protector, el va invitar a treballar al seu hospital. A banda de la feina com a cirurgià, va continuar investigant. En aquest àmbit, cal destacar l'estudi sobre circulació renal.

Ja a la Guerra Civil va haver de veure persones esclafades sota les runes, i a Londres, amb el bombardeig nazi, tornava a aparèixer el que es va anomenar *síndrome d'esclafament*. Un dels símptomes era la nefritis aguda intersticial, de la qual no se sabia la raó. El 1941, Trueta va començar a investigar-la partint de la hipòtesi que la causa era l'espasme dels vasos del ronyó. El 1947 va publicar-ne els resultats a *Studies of the renal circulation*. Sense desmerèixer-lo, segurament l'aportació mèdica més important que va fer va ser en malalties degeneratives de l'esquelet, atès que va respondre a les grans preguntes sobre l'osteoporosi i l'artrosi. Les investigacions i la tasca com a cirurgià de Trueta li van valer el nomenament com a doctor *honoris causa* de la Universitat d'Oxford. El 1949, amb la jubilació de Girdlestone i la recomanació d'aquest, es va convertir en catedràtic d'aquesta Universitat.

La nova etapa al capdavant de la càtedra li va permetre remodelar l'hospital d'Oxford perquè, a més de fer-hi tractament, s'hi pogués fer recerca. També va construir el Nuffield Orthopaedic Center —l'hospital d'ortopèdia d'Oxford—, que va dirigir fins que es va jubilar, el 1967. Tot i les ofertes atractives per treballar a diverses universitats, Trueta va voler tornar a la seva terra, per la qual professava una gran estimació. Ho havia demostrat abans de l'exili, entre d'altres, amb la col·laboració al *Diccionari de medicina*, el «diccionari Corachan», i ja a l'estranger, amb la publicació de *The spirit of Catalonia* (1946), per posar-ne un exemple.

El retorn als orígens, però, va ser ple de frustracions, com indica Oriol Casassas: «No se sap si la gasiveria o l'enveja o l'òptica de vol gallinaci freqüents al país, sobretot quan imperen els poders personals, impediren que el desig es fes realitat.» I el desig era continuar la recerca que havia començat a Oxford. Malgrat tot, i ja al final de la seva vida, el 1976 trobem un Trueta conciliador que, en l'ocasió de rebre el doctorat *honoris causa* de la Universitat Autònoma de Barcelona va dir: «Cap dels nomenaments no ha tingut el significat d'aquest, que és el retorn de debò a la terra que vaig deixar, perquè no volia veure morir la llibertat a casa nostra [...] i em plau de rebre aquest títol quan la llibertat hi torna.» |

Per saber-ne més

CASASSAS, O. (2004). *Josep Trueta i Raspall, el símbol. Semblança biogràfica de Josep Trueta i Raspall*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.